

PRZED-MIEŚCIE OŁAWSKIE

сусідська карта

До Другої світової війни Олавське передмістя називалося Охлауер Форштадт / Ohlauer Vorstadt. Сьогодні межі району визначає міський рів, річка Олава, а з півдня — колії, що ведуть до Головного залізничного вокзалу.

За часів Польської Народної Республіки до нього причепилася назва Трикутник (Бермудський), що асоціювалося не тільки з історичним міським плануванням району — основні вулиці створюють цю геометричну фігуру —, а і з його поганого славою. Довгий час Олавське передмістя сприймалося як небезпечне місце, куди краще було не ходити. Сьогодні «Трикутник» — лише історична назва.

Починаючи з 2008 року Олавське передмістя охоплене процесом ревіталізації - реконструюються кам'яниці та будується багато нових житлових та нежитлових будівель.

Серед давньої забудови можна зустріти різноманітні архітектурні стилі: від готики, через бароко, неоренесанс до стилю модерн. Дотепер у деяких дворах збереглися будівлі колишніх фабрик через те, що район мав також і промисловий характер.

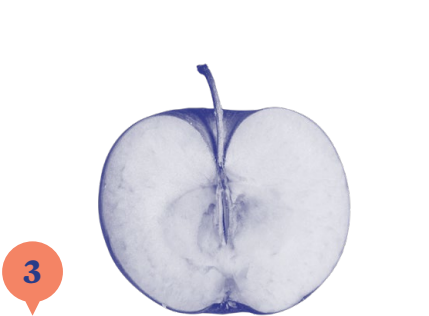
Мешканці Бреслау (сьогодні: Вроцлав) також розташовували свої літні резиденції в Передмісті, беручи натхнення від краси величезних зелених зон, які утворюють сучасний парк на Низьких Лугах. Сьогодні ця територія залишається такою ж привабливою, як і раніше. До війни в парку розміщувалися ресторани, кафе, парк розваг, а також інфраструктура, пов'язана зі спортом. Сьогодні парк, через який протікає річка Олава, а також території поблизу вул. Раковіцька / ul. Rakowiecka, є улюбленим місцем відпочинку та дозволяє мешканцям Трикутника.

1

Вроцлав став культурною столицею Європи у 2016 році, і ми долучилися до цієї події своїм проектом. Ідея полягала у виборі 4 місць на карті Вроцлава. Моїм завданням було знайти ці місця. Першим місцем, яке прийшло на думку, були **руїни монастиря**, що датується другою половиною XIX століття. На жаль, зараз будівля занепада, але раніше це був прекрасний об'єкт. Посередині знаходився вітвар із чорного мармуру, дерев'яний вітвар, а в костелі могли зміститися 550 осіб. Сьогодні збереглися лише стіни. Ми вирішили, розмістити там перший вірш. Художня концепція полягала у встановленні жовтих таблиць, таких, як встановлюють на будовах. Щоб перехожі підійшли ближче і зацікавились цим місцем. Таблиця висить там до сьогодні. **Maciej**

У 2019 році на невеликій ділянці землі між багатоповерхівками була розбита **клумба з квітами**. Сусіди спільно викорчували залишки засохлого плюща. Молоді дерева, які виросли самі по собі, викопували і пересаджували на нові місця, де вони могли спокійно рости. Клумба поділила на зони: дику та квіткову. Туди злітаються бджоли з усієї околиці. Є чим помилуватися. Варто побачити гарні рослини та різницю, яку відчули комахи завдяки невеликому шматочку квіткової галявини у міському бетонному лабіринті. **Ała**

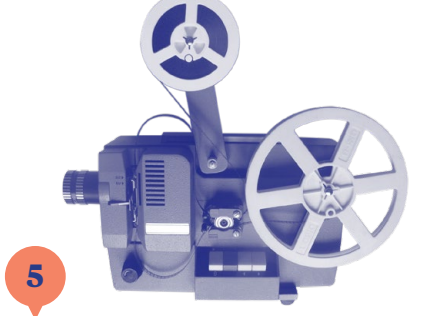
З 1960-х років сюди їздили **потяги циганів**. У дитинстві я бігала туди і співала разом з ними. Це було справді весело. Я також пам'ятаю страшний голод, а тоді приїжджали вагони з овочами та яблуками. Іноді ми могли взяти додому капусту або яблука... **Сусідка**

У колишньому **бачі «Relaks»** власниця була ходячим жахом. Можна було заклати годинник за вечерю і забрати його в будь-який час. **Сусід**

Була також історія, коли Романчук **заїхав до бару «Relaks» на коні**. Він нікого не боявся. Він знав, що ніхто йому нічого не зробить. Він тримав своїх коней там, біля річки. Одного разу заїхав на одному з них у цей бар. Там були такі двері — знаєте, як в американських вестернах. Заїхав через ці двері верхи на коні. Він замовив пиво, не спускаючись з нього. Випив і поїхав далі верхи. **Krzysztof**

Частина візуальних матеріалів походить із колекції Національного Цифрового Архіву

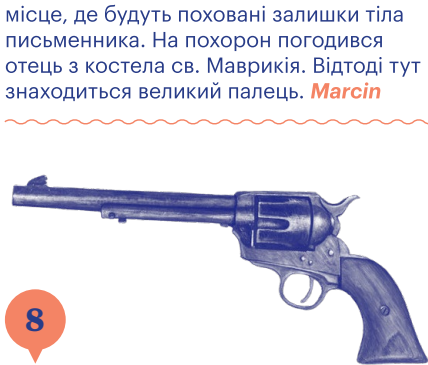

Найперші прем'єри можна було подивитися в **кінотеатрах**: «Warszawa» та «Śląsk», і лише потім тут. А прямо навпроти була перукарня мого тата. **Сусід**

Після початку війни в будинку розташовувався **військовий госпіталь**. Це був фронтний тил. Брати-Госпітальєри надавали притулок польським та єврейським меншинцям. Персонал працював тут протягом усієї війни і таким чином мав захист. У нас є багато фотографій солдатів у саду: вони слухають музику, п'ють напої, тож можна подумати, що їм тут приємно відпочивалося. Ми знайшли негативи на горищі. На одній з них зображена процесія від вулиці Траугутта / ul. Traugutta (тоді Брудерштрассе / Bruderstrasse) під час свята Божого Тіла. Можна побачити, як тоді виглядала вулиця. У костелі також є крипти, які можна відвідати: там і досі лежать поховані монахи. Це також було місце притулку для солдатів-союзників в останні місяці війни. **Kamil**

Я почула цю історію від однієї знайомої. Вона стосується великого **пальця Олександра Фредро**, який знаходиться в Олавському передмісті — в **костелі св. Мавріяка**. Великий палець мав бути подарований одному професорові, який проводив дослідження в Україні — у костелі, де похоронено Олександра Фредро. Подарунок довгий час лежав на його письмовому столі. Професор шукав місце, де будуть поховані залишки тіла письменника. На похорон погодився отець з костела св. Мавріяка. Відтоді тут знаходиться великий палець. **Marcin**

У нас тут була **родина, яка потрясла всю околицю** — родина Романчуків. Їх було шестеро. Якось усі вони зі зброєю ввірвалися до **відділку поліції**, навіть дівчата. Почали стріляти. Це було в 1970-х роках. За це їх усіх посадили. Вони отримали довічне ув'язнення. Ці події описано в книзі під назвою «Роззброїти місто». **Krzysztof**

Біля **Гідрополісу** були великі дерева. До сьогодні я не можу звикнути до того, що їх немає. Я вважаю, що там була колишня німецька велослужба: пішоходи з одного боку та велосипедисти з іншого. Коли до зоопарку не було пішохідного мосту, там був **перевізник**. Він за невелику плату перевозив людей на інший бік, де був вхід до зоопарку. **Сусід**

10

Посередині воріт зберігся один з небагатьох фрагментів дерев'яної бруківки. Дорога викладена деревом таким чином, щоб коні, які раніше в'їжджали на колишній **Винно-горілчаний завод**, не створювали стільки шуму. Завод розташовувався тут, тому що неподалік була річка Олава, де можна було купити тварин. Над воротами кам'яниці були газові лампи, а брама зроблена із справжнього піщаника. Над входом можна побачити дату будівництва кам'яниці та ініціали її власника, який також володів двома будинками поруч (власник заводу). У квартирах досі збереглися оригінальні дверні ручки, ліпнина та гіпсово-дерев'яні плафони. На горищі можна побачити оригінальні дерев'яні балки, що підтримують дах. З вікон сходової клітки внутрішнього двору відкривається прекрасний вид на Зал Століття / Hala Stulecia. Деякі кімнати в квартирах мають рідкісну перегородчасту стелю. У перегородках збереглися стики штукатурки, дощок та соломи. У дворі є замуровані секретні двері — тому невідомо, куди вони ведуть. Мешканці підозрюють, що це колишнє бомбохoviще початку XX століття. **Marcin**

У дворі у 1980-х та 1990-х роках пані Мікульська мала свій **прасувальний коток**. Вона організовувала ігри та конкурси для дітей. Грала музика — життя у дворі тривало. **Сусідка**

Це був не лише завод, а й **винний магазин та крамниця**. Моя тітка працювала в цього власника під час війни. Він імпортував вина з-за кордону, мав склад та продавав їх. Заклад працював до самого кінця. Потім люди почали евакуюватися. **Jerzy**

Кам'яниці на вулиці **Траугутта / ul. Traugutta 97** дуже характерна, і всім відома скульптурами **кінських голів**, які прикрашають її. Саме така прикраса з'явилася із-за того, що власником багатоквартирного будинку був ветеринар. Крім того, він був доктором ветеринарної медицини, а також володів прокатом кінних бричок. В такий спосіб відобразили його любов до коней. Кам'яниці понад 120 років, і на стелі в переході ми зобразили фрагмент вірша Ілони Вітковської, у якому написано: «не отримаєш нашійник, ти тільки жінка ...». **Maciej**

Завжди перед Зеленими святами у суботу, хлопці бродили у воді і рвали **очерет**. Потім продавали його невеликими пучками і робили з нього дудки. За традицією, на Зелені свята з дому повинен був доноситися запах очерету. **Agnieszka**

Найкращі **вареники** та чудовий сервіс. У дитинстві курхарка давала нам безкоштовну картоплю фрі за вивезення сміття. **Seba**

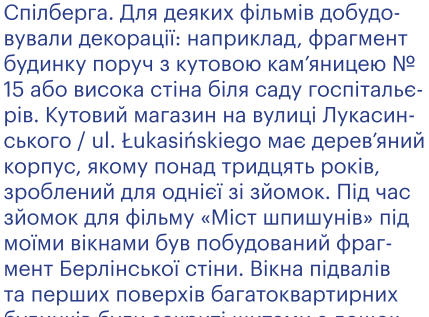
Ці багатоповерхівки мають чудові **набережні**. Я вражений від зробленого, адже коли я був маленьким, там були жахливі хащі. Там купалися, але, звичайно, не з того боку, а скоріше на пляжі Олавки. Це було за мостом у напрямку Ниських Лонкув / Niskie Łąki — стадіон «ПКС Одра / PKS Odra». Там гуляло багато людей. **Сусід**

Затяті волейболісти грають на **волейболному майданчику** вже 35 років — з весни до осені. Деякі з них уже не молоді. Сітку та м'яч зберігає пан Збішек, який живе майже за рогом. **Agnieszka**

Я живу на **вулиці Мернічій / ul. Mierniczej**, відомій тим, що її використовують режисери фільмів. Вона є однією з небагатьох вулиць у Вроцлаві, де вціліли довоєнні будівлі, а крім того, багаті фасади кам'яниці роблять її схожою на старий Берлін, Амстердам чи інші великі міста Західної Європи. Крім того, ці будинки після війни ніколи не були ретавровані. На моїй вулиці знімали кінофільми: «Лялька» Рішарда Бера, «Самотня жінка» Агнешки Голланд, «Місто 44» Яна Комаси та «Холодна війна» Павла Павліковського. Тут також знімали закордонні кінофільми: «Жінка в Берліні» Макса Фарбербока, «Авалон» Мамору Осії та «Міст шпигунів» Стівена Спілберга. Для деяких фільмів добудували декорації: наприклад, фрагмент будинку поруч з кутовою кам'яницею № 15 або висока стіна біля саду госпітальєрів. Кутовий магазин на вулиці Лукасинського / ul. Łukasińskiego має дерев'яний корпус, якому понад тридцять років, зроблений для однієї зі зйомок. Під час зйомок для фільму «Міст шпигунів» під моїми вікнами був побудований фрагмент Берлінської стіни. Вікна підвалів та перших поверхів багатоквартирних будинків були закриті щитами з дощок, старі фасади зістарені, а супутникові антени зняті з усіх поверхів. Продюсер фільму Стівена Спілберга, в якому Том Хенкс йшов по нашій вулиці, заплатив мешканцям за створені незручності. За знімання та встановлення антени мешканцям виплатили по 100 злотих. І стільки ж отримав за те, що одного дня просто стояв у вікні. **Фрагмент книжки Агнешки Дубаньовської «Місце на Землі. З Кресув в Олавське передмістя».**

Цей будинок був тут завжди, але кілька років з його вікон ... тече вода. Ви можете прочитати на дошці, що це художня інсталяція **«Трафостанція / Trafostacja»** і що художниця присвятила її природі. Тварини і рослини повинні жити там так, як їм заманеться. Дуже приємно доторкнутися до цієї стіни, якою тече вода і посплухати її дзюркотіння. Неподалік також протікає Олава, чути качок та лебедів, які тут мешкають. **Bartek**

17

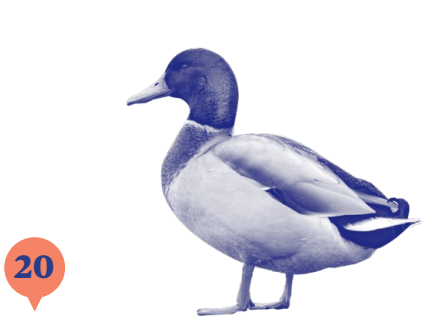
Один з наших улюблених **пішохідних мостів**. Ідучи з Передмістя, двілячись праворуч, ви можете побачити долину Одри та трохи Раковіцького лісу, а ліворуч — будинки Політехніки та Старе місто на відстані. Ми зробили свої весільні світлини тут, в Олаві на пішохідному мосту, поруч зі сходами, які спускаються до річки. Напевно, це не дуже популярне місце для світлин. Гілки верб простягаються до самої трави і плывуть за течією. Від вулиці Окольна / ul. Okólnej до мосту через Олаву — це місце красиве в будь-який час року. Ви можете пройти далі Окольною вулицею і потрапити до лісу, де також можна приємно прогулятися. Існує контраст між великим містом і саме цією природою. Річка тут добре відокремлює урбанізовану частину від зеленої. **Paweł**

Почалося з «їжака». Іза Рутковська приїхала з ним у 2015 році. Це було божевільня — ми стрибали по ньому, носили його сходовими клітками, діти були в захваті, але й дорослі також приєднувалися. Вони «позичали» електрику, щоб підкачати його, адже він був довжиною в кілька метрів. Приходили зацікавлені люди, волосся багато розмов про те, що робити з цим двором. Пізніше Іза збрала гроші на поїздку дітей до Клодзької долини, і там «їжаку» прийшов кінчик, лопнув. Іза повернулася і почала збирати ідеї від мешканців, як можна виправити ситуацію. Оскільки у неї були кошти на проект, нам вдалося організувати таку різдвяну зустріч з великою ялинкою, прикрасами, ми навіть смажили гриль. Саме тоді на стіні був створений цей напис: **«Подвір'я ім. усіх мешканців / Podwórko im. Wszystkich Mieszkańców».** **Bartek**

19

У Ниських Лонках / Niskie Łąkach можна було побачити **циганські табори**. Відчеплені коні від возів, паслися, а роми сиділи на лузі. Їхні діти бігали босоніж між возами, жінки годували немовлят. Увечері вони розпалювали багаття, готували їжу, грали на гармоніках і гітарах, співали і танцювали. Вони жили по-своєму, незалежно від перехожих, яких приваблювала захоплююча музика та веселі танці. Іноді чоловіки розкладали ідеальні шкворідки та каструлі власного виробництва, закликаючи купувати їх. Ромські жінки, у барвистих довгих спідницях, одягнугих одна поверх іншої, з картами в руках, виходили на вулиці, чіплялися до людей, щоб поворожити. **Agnieszka**

Цей будинок був тут завжди, але кілька років з його вікон ... тече вода. Ви можете прочитати на дошці, що це художня інсталяція **«Трафостанція / Trafostacja»** і що художниця присвятила її природі. Тварини і рослини повинні жити там так, як їм заманеться. Дуже приємно доторкнутися до цієї стіни, якою тече вода і посплухати її дзюркотіння. Неподалік також протікає Олава, чути качок та лебедів, які тут мешкають. **Bartek**

Sąsiedujemy®

Сусіди — це програма анімаційних та культурних заходів у житлових масивах Вроцлава, якими керує Зона культури Вроцлава Протягом кількох років ми заохочуємо мешканців Клечкова, Брохова, Олбіна та Олавського передмістя знайомитися та будувати добросусідські стосунки. З 2021 року ми також включили Хуби, Ружанку та Гайовіце до наших заходів на подвір'ях. Ми постійно мандруємо закусками районів з міським гідом Шимоном Марашевським, який відіграє головну роль у двох сезонах серіалу під назвою «Розповіді з районів / Opowieści z osiedli». Усі частини можна переглянути на веб-сайті, у Facebook та YouTube Strefa Kultury Wrocław.

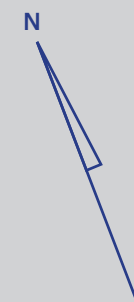
У 2021 році ми також запросили мешканців Олавського передмістя, Олбіна, Клечкова, Брохова, Кшенжи, Надоджа, Швідницького передмістя та Грунвальдської площі до спільного створення з нами сусідських карт цих районів. Ніхто не знає стільки місцевих історій, як сусіди та сусідки, тому протягом кількох місяців ми збирали різноманітні історії про найцікавіші, найкрасивіші, а також найдивніші місця. Завдяки нашим спільним зусиллям тепер ви можете подивитися на 8 районів Вроцлава очима їх мешканців — почути спогади та сучасні історії, а також відкрити простори, яких більше немає.

Візьміть карту в руки і йдіть маршрутом своїх сусідів і сусідок! Пам'ятайте, що кожна карта доступна трьома мовами: польською, англійською та українською.

Бажаємо вдалих мандрівок оседлями!

PRZEDMIEŚCIE OŁAWSKIE

сусідська карта

100 m

ГАСТРОНОМІЯ

- A** Manufaktura Pizzy i Chleba
Kościuszki 159
- B** Cukiernia on zmywa
Prądyńskiego 37/1a
- C** KRASNOŁÓD
Komuny Paryskiej 10
- D** Alternatywy 4
Komuny Paryskiej 5
- E** Folgujemy
Kniaziewicz 16
- F** Bar Pierózek
Kościuszki 86
- G** Pierogarnia Babuni
Komuny Paryskiej 96

- H** PIZZASSO Pizzeria
Traugutta 96
- I** Równowaga – sklep ze zdrową żywnością
Świstackiego 3
- J** Yummy Place
Komuny Paryskiej 45
- K** Ryż i Nori
Prądyńskiego 24a/1a
- L** Warzywniak
Kościuszki 76B
- M** WOLNA – piekarnia bezglutenowa
Kościuszki 105
- N** Chiński Wiatr
Traugutta 104
- O** Bar DeTeS
Kniaziewicz 9

МІСЦЯ ЗУСТРІЧЕЙ

- 7** plac przed Impartem
Mazowiecka 17
- 8** Pracownia Komuny Paryskiej 45
Komuny Paryskiej 45
- 9** Hydropolis
Na Grobli 17
- 10** Tor wrotkarski
Zabia Ścieżka
- 1** Przed Pokój H-13
Hercena 13
- 2** Centrum Integracji Mieszkańców
Nowe Łąki
Traugutta 81 (oficyna)
- 3** Centrum Na Przedmieściu
Prądyńskiego 39A
- 4** Trójkąt na Trójkacie
Kościuszki 162
- 5** Muzeum Etnograficzne
– Oddział Muzeum Narodowego
Traugutta 111/113
- 6** Odra Centrum
wybrzeże Słowackiego 5B

зелена територія